

Lausunnon antaminen ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsi

VD/3919/00.04.03/2025

TeA/SP/JN/MY/HP/SR

Ympäristöministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa uuden alueidenkäyttölain luonnoksesta. Määräpäivä lausunnon antamiselle oli 11.7.2025. Vantaan kaupunki on pyytänyt ja saanut lisäaikaa lausunnon antamiselle 12.8.2025 saakka.

Vantaan kaupunki on tarkastellut uuden alueidenkäyttölain luonnosta ja esittää lausunnossaan useita huomioita, kannanottoja ja kehitysehdotuksia liittyen lain eri lukuihin.

Alueidenkäytön suunnittelun yleiset periaatteet ja turvallisuus

Vantaan kaupunki katsoo, että kansallisen turvallisuuden käsite on epäselvä ja ehdottaa sen sijaan kokonaisturvallisuuden käyttöä, kuten yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (YTS 2025) on esitetty. Myös suuronnettomuusvaarallisten laitosten sijoittumisen sääntelyä pidetään pääosin kannatettavana, mutta suojaetäisyyksien määrittelyssä tarvitaan riskiperusteista ja alueellista joustoa, etenkin tiiviisti rakennetuilla alueilla.

Viranomaisroolit ja yhteistyövelvoitteet

Lupa- ja valvontaviraston suunnittelun tukitehtävää kannatetaan. Sen sijaan elinvoimakeskusten rooli ja suhde muihin viranomaisiin jää epäselväksi. Helsingin seudulla yhteistyövelvoitteilla ei nähdä suurta vaikutusta nykykäytäntöihin.

Valtakunnalliset tavoitteet ja maakuntakaava

Vantaan kaupunki kannattaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden selkiyttämistä, mutta huomauttaa, että kansallisen turvallisuuden sijasta tulisi käyttää kokonaisturvallisuuden käsitettä. Lisäksi tulisi huomioida kriittinen infrastruktuuri. Maakuntakaavan oikeusvaikutusten keventämisen todetaan helpottavan kuntien kaavoitusta, mutta samalla se saattaa vaikeuttaa seudullisesti tärkeiden ratkaisujen yhteensovittamista ja lisätä työmäärää.

Yleiskaava ja asemakaava

Kahdeksan vuoden rakennuskiellon enimmäiskesto pidetään yleiskaavoissa liian lyhyenä, koska koko kunnan kattavan yleiskaavan valmistelu voi vaatia pidemmän ajan. Sisältövaatimukset ovat sinänsä perusteltuja, mutta ne lisäävät kunnallista työkuormaa. Yhteiskunnallisten muutosten huomioon ottaminen (esim. sähkökatkot, eriarvoistuminen, turvallisuusuhat) tulee sisällyttää perusteluihin.

Vantaan kaupunki kannattaa kustannusten perimismahdollisuutta maanomistajilta. Yleis- ja asemakaavan laatiminen samanaikaisesti saattaa heikentää ohjausvaikutusta ja lisätä resursseja vieviä aloitteita. Helsingin seudulla ei tarvita velvoitetta yhteiseen yleiskaavaan.

Vähittäiskaupan suuryksiköt

Kauppa-alueiden sääntelymuutokset herättävät huolta palveluverkon ennakoitavuudesta ja liikenteen ympäristövaikutuksista. Suuryksiköiden ensisijainen sijoittaminen keskusta-alueille on kannatettavaa, mutta sääntelyn keventäminen saattaa heikentää saavutettavuutta ja lisätä kaavoituspaineita kunnissa.

Uusiutuvan energian rakentaminen

Aurinkovoimarakentamisen sääntelyn selkeyttäminen on tervetullutta. Samalla Vantaan kaupunki esittää, että rakentaminen valtakunnallisesti arvokkaille maisema- ja kulttuuriympäristöalueille tulee kieltää. Rakentamislain 10 hehtaarin raja aurinkovoimaloille on Vantaan kaupungin näkökulmasta liian korkea – pienemmilläkin hankkeilla voi olla merkittäviä vaikutuksia.

Kaavamenettelyt ja vaikutusten arviointi

Vantaan kaupunki vastustaa rakentamisen kustannusten arviointia kaavatyön yhteydessä, koska se lisää merkittävästi työmäärää ja aiheuttaa valitusriskejä. Vantaan kaupunki korostaa jo olemassa olevan yhteiskuntataloudellisen arviointivelvoitteen kattavuutta.

Kaavoituksen tiedottamisen keventämistä, kuten kaavoituskatsauksesta luopumista ja sanomalehti-ilmoittamisen poistamista, kannatetaan. Kaavaehdotuksen tiedoksiantamiseen ja ulkopaikkakuntalaisten tiedottamiseen liittyvät vaatimukset nähdään raskaiksi ja tarpeettomiksi tulevan tietojärjestelmän myötä.

Maanomistajien rooli kaavoituksessa

Vantaan kaupunki vastustaa monijäsenisen toimielimen roolia kaavanlaatomisaloitteiden käsittelyssä sekä määräaikojen asettamista. Lisäksi vastustetaan mahdollisuutta antaa asemakaava tai rakentamista ohjaava yleiskaava maanomistajan laadittavaksi, koska vastuunjako ja kaavan laatijan pätevyys jäävät epäselviksi. Esitetyt muutokset lisäisivät kuntien työtaakkaa ja hidastaisivat prosesseja.

Muutokset valitusoikeuksiin ja voimaantuloon

Valitusoikeuden rajaamista asemakaava-asioissa pidetään periaatteessa hyväksyttävänä, vaikka sen vaikutukset jäävät vähäisiksi ja siihen sisältyy oikeusturvariski. Muotoilua ”yleiskaavan ohjausvaikutuksesta poikkeaminen” pidetään epäselvänä ja sen selkiyttämistä ehdotetaan.

Muistutusten tekeminen ennen valitusoikeutta nähdään hyödyllisenä, ja tiedoksiantojen voimaantulon selkeyttäminen vähentää kuntien työmäärää.

Liitelaki ja rakentamislaki

Vantaan kaupunki vastustaa suojelumääräyksistä maksettavia korvauksia maanomistajille, sillä tämä voi vähentää halukkuutta suojella monimuotoista luontoa. Lisäksi rakennuslain poikkeamislupamahdollisuus käyttötarkoituksen muutoksille ehdotetaan poistettavaksi, koska se heikentää kaavojen ohjausvaikutusta.

Kaupunginhallitus 11.8.2025 § 24

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto Ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Anssi Aura teki seuraavan *muutosesityksen* kaupunginhallituksen jäsen Otso Kivimäen kannattamana:

Lausunnon sivu 6/8

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä maanomistajan kanssa.

~~Vantaan kaupunki vastustaa kaavan laatimisaloitteen käsittelyä monijäsenisessä toimielimessä sekä käsittelylle asetettua neljän kuukauden määräaika. Aloitteiden käsittely monijäsenisessä toimielimessä lisää kuntien kaavoituksen työmäärää ja hidastaa kaavoitusta, koska kaavoituksen resurssit kohdistuvat aiempaa enemmän aloitteiden käsittelyyn. Vantaan kaupunki ehdottaa ensisijaisesti aloitteiden käsittelyyn ehdotetun määräajan poistamista tai toissijaisesti määräajan pidentämistä vähintään kuuteen kuukauteen.~~

~~Vantaan kaupunki vastustaa mahdollisuutta antaa maanomistajan laadittavaksi asemakaava tai suoraan rakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskeva ehdotus maanomistajan pyynnöstä. Ehdotetussa säännöksessä (AKL 91 §) ei selkeästi ole tuotu esille vastuunjako tilanteessa, jossa asemakaava tai suoraan rakentamista ohjaava yleiskaava on annettu maanomistajan laadittavaksi. Vastuu kaavan sisällön tarkistamisesta, vaikutusten arvioinnista ja prosessin lainmukaisuudesta tulee edelleen olla kunnalla. Ehdotettu muutos lisää kuntien työmäärää.~~

~~Pykälästä (AKL 91 §) jää epäselväksi sen suhde säännökseen kaavanlaatijan pätevyydestä (AKL 11 §). Kaavan laatijan pätevyyttä tulee vaatia myös maanomistajan laadittavaksi annetun kaavan valmistelijalta. Lisäksi Vantaan kaupunki vastustaa maanomistajan pyynnön käsittelyä monijäsenisessä toimielimessä. Käsittely monijäsenisessä toimielimessä lisää kuntien työmäärää ja hidastaa kaavoitusta.~~

Vantaan kaupunki ei vastusta kaavan laatimisaloitteen käsittelyä monijäsenisessä toimielimessä. Tämä osaltaan vahvistaisi päätöksentekijöiden roolia kaavoituksen resurssien ohjauksessa ja kaavoitushankkeiden keskinäisessä priorisoinnissa. Vantaan kaupunki kuitenkin ehdottaa määräajan pidentämistä neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Tämä mahdollistaisi myös aloitteiden huolellisemman käsittelyn ja arvioinnin.

Vantaan kaupunki ei vastusta mahdollisuutta antaa maanomistajan laadittavaksi asemakaava tai suoraan rakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskeva ehdotus maanomistajan pyynnöstä. Ehdotetussa säännöksessä (AKL 91 §) tulisi kuitenkin selkeämmin tuoda esille vastuunjako tilanteessa, jossa asemakaava tai suoraan rakentamista ohjaava yleiskaava on annettu maanomistajan laadittavaksi. Vastuu kaavan sisällön tarkistamisesta, vaikutusten arvioinnista ja prosessin lainmukaisuudesta tulee myös edelleen olla kunnalla.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Auran muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Demiri, Tammi, Abdi, Strohm, Räsänen, Kaukola, Rämö, Tuomainen) ja 7 ei-ääntä (Kasonen, Aura, Nummela, Kivimäki, Roininen, Niikko, Hakala). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki
- Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki (liitteet: [HE-luonnos alueidenkäyttölaki.pdf](#) ; [Luonnos alueidenkäyttöasetukseksi.pdf](#))
- Äänestysraportti KH 11.8.2025 § 24

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

yleiskaavapäällikkö Juha Nurmi, puh. 040 336 0159
([etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi))